

7ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ Τράπεζας Θεμάτων: 28223**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο πολίτης και ο κόσμος****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****Το βολικό μπαλάκι των άβολων ευθυνών****A1α)****ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

- 1η παράγραφος → Η έλλειψη υπευθυνότητας στην κοινωνική και ατομική ζωή
2η παράγραφος → Αναζήτηση του υπεύθυνου από όλους χωρίς αίσθημα ευθύνης από κανέναν.
3η παράγραφος → Αδυναμία ανάληψης ευθυνών από το κράτος και τους πολίτες

A1β)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Οι άνθρωποι είναι απρόθυμοι να αναλάβουν ευθύνες στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο. Όλοι επιθυμούν για τους άλλους να δείξουν υπευθυνότητα, ενώ οι ίδιοι αρνούνται να παραδεχτούν τις δικές τους ευθύνες, με αποτέλεσμα οι ευθύνες να περνούν από τη μία μεριά στην άλλη. Εν κατακλείδι, η ανευθυνότητα των πολιτών τροφοδοτείται από το ίδιο το κράτος που την εκκολάπτει, καθώς οι λειτουργοί του δεν πράττουν το χρέος τους στο ακέραιο, εμμένοντας στην ατομική ευθύνη των πολιτών. (76 λέξεις)

ΘΕΜΑ Α2 (Μονάδες 10)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

- «Ατομική ευθύνη» «συλλογική ευθύνη» → Χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να παραθέσουμε λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται σπάνια ή μεταφορικά. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στο περιεχόμενο των όρων.
- Τα «κακομαθημένα παιδιά της ιστορίας» → Πρόκειται για ειρωνικό σχόλιο του συντάκτη.
- «Πού είναι το κράτος;», «Μας εγκατέλειψε το κράτος» → Μεταφέρονται αυτούσια τα λόγια των ανθρώπων.

A2β)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

- Οι συλλογισμοί **αμφοτέρων = και των δύο** φαντάζουν **λογικοφανείς = εύλογοι**, πάσχουν όμως στην πράξη καθώς **ουδείς = κανείς** μοιάζει πρόθυμος να αναλάβει τις δικές του ευθύνες.
- Ένα κράτος που **υποθάλλει = τροφοδοτεί κρυφά** την ανευθυνότητα των πολιτών του, **αποδεικνύοντας = επιβεβαιώνοντας** στις δύσκολες στιγμές ότι δεν είναι μόνο οι πολίτες κακομαθημένοι και ευθυνόφοβοι.

ΘΕΜΑ A3 (Μονάδες 25)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Τίτλος → Ευθύνη: Ο σταυρός και προνόμιο των προσωπικών όντων

Η ευθύνη αποτελεί βαθιά συναίσθηση του καθήκοντος και αφοσίωση στα υψηλά ιδανικά. Η ευθύνη των πράξεων και των συμπεριφορών του καθενός έχει αντίκτυπο παντού.

Ο συντάκτης εντοπίζει σημεία ανευθυνότητας και στους πολίτες και στο κράτος, όπως: «Πού είναι το κράτος;» φωνάζει αυτός που είδε το σπίτι του να πλημμυρίζει από την καταιγίδα. «Μας εγκατέλειψε το κράτος» ουρλιάζει κάποιος άλλος που βλέπει την πυρκαγιά να πλησιάζει το σπίτι του. Ας έχει χτίσει αυθαίρετο.

Η ατομική ευθύνη των πολιτών μπορεί να καλλιεργηθεί με πολλούς τρόπους. Όσον αφορά το κράτος χρειάζεται να εφαρμόζονται οι νόμοι από όλους τους λειτουργούς του χωρίς εξαιρέσεις και την παραδειγματική τιμωρία τους όσων από αυτούς θα παραβούν τον νόμο. Με αυτόν τον τρόπο οι πολίτες θα βλέπουν πως ισχύει η ισονομία, δεν γίνονται εξαιρέσεις και δεν θα νιώθουν αδικημένοι. Εξάλλου με τη δημιουργία έργων υποδομής από το Κράτος, όπως νοσοκομεία, στάδια, κοινωφελείς οργανισμοί, κάθε πολίτης θα αισθάνεται ισότιμος με τους άλλους και πως ζει σε Κράτος Πρόνοιας.

Οι ίδιοι οι πολίτες οφείλουν να τηρούν τους νόμους και να έχουν διαφάνεια στις επαφές με τις κρατικές υπηρεσίες. Η Ατομική Ευθύνη άλλωστε έχει σχέση με το άμεσο περιβάλλον και τον κόσμο γενικότερα. Για αυτό τα παιδιά επιβάλλεται να αναλαμβάνουν ευθύνες από τη μικρή ηλικία, σε επίπεδο οικογενειακό και σχολικό. Στην οικογένεια καλούνται να φέρουν σε πέρας ό,τι τους ζητηθεί ενώ στο σχολείο με τη σωστή λειτουργία των μαθητικών συμβουλίων, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην επίλυση των πραγματικών προβλημάτων που ανακύπτουν στο σχολείο.

Επομένως, η ατομική κοινωνική ευθύνη μπορεί να υπάρξει μόνο όταν λειτουργεί στο πλαίσιο της συλλογική ευθύνης.

B. Λογοτεχνικό κείμενο**ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (1965 -)****Χεριών Αφηγήσεις****ΘΕΜΑ Β1 (Μονάδες 15)****ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Σε κάποιο Υπουργείο ανακάλυψαν εκτεταμένη υπεξαίρεση χρημάτων με πολλούς εμπλεκόμενους. Αρκετά γνωστά πολιτικά πρόσωπα ήταν αναμειγμένα. Ανάμεσά τους και ο ήρωας της αφήγησης. Ο ίδιος παρίστανε τον ανήξερο και αθώο. Όσο όμως και αν έπλενε τα χέρια του η ενοχή παρέμενε. Όταν τελικά ήρθαν να τον συλλάβουν, έπαθε ανακοπή. Σε ένα ύποπτο τιμολόγιο που εκδόθηκε την προηγούμενη του θανάτου του βρήκαν μια παραγγελία του για ένα πανάκριβο φέρετρο. (68 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β2 (Μονάδες 10)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

- **Ετεροδιηγητικός αφηγητής.** Στο απόσπασμα ο αφηγητής δεν συμμετέχει στα γεγονότα που αφηγείται, αλλά τα αφηγείται εξωτερικά σε γ' ρηματικό πρόσωπο («Έπεσε μπρούμυτα στο πάτωμα, καταπλακώνοντας με όλο το βάρος τα δυο του χέρια»).
- **Μηδενική εστίαση.** Ο παντογνώστης αφηγητής περιγράφει τις πράξεις, αλλά και τις σκέψεις του πρωταγωνιστή («Όταν είδε το όνομά του στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων που αναφέρονταν στην υπόθεση ένιωσε μian αλλόκοτη αδιαθεσία»).

ΘΕΜΑ Β3 (Μονάδες 25)**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Τα χέρια συμβολίζουν πολλά στη συγκεκριμένη αφήγηση. Αρχικά εντοπίζονται στην επιχείρηση «καθαρά χέρια» του Υπουργείου, με τη μεταφορική έκφραση να δηλώνει την προσπάθεια του κράτους για εξυγίανση. Ακόμη, είναι έντονα στην υπεξαίρεση πολλών χρημάτων, δηλαδή στη μεγάλη απάτη που είχε στηθεί από κρατικούς φορείς. Όσον αφορά τον ήρωα της ιστορίας, φανερώνουν την προσπάθειά του να φανεί άψογος («Ο ίδιος ...σχολαστικά»). Μάλιστα, η ειρωνεία «τα επιδέξια χέρια» δείχνει την εξαχρείωσή του και την αγωνιώδη προσπάθειά του

να τα κρύψει («συνήθιζε πλέον ... στις τσέπες»). Τελικά, κανείς δεν μπορεί να κρυφτεί από τον ίδιο του τον εαυτό. Όσο και αν τα έπλενε επιμελώς («Επέστρεψε εσπευσμένα ... που απέφευγε»), όταν ήρθαν πια να τον συλλάβουν, τα καταπλάκωσε με όλο του το σώμα πριν ξεψυχήσει.

Τα βρώμικα χέρια συμβολίζουν τη σήψη του κρατικού μηχανισμού, η οποία δύσκολα μπορεί να καθαριστεί. Δυστυχώς, πολλοί που διαθέτουν υψηλές θέσεις εργασίας, εκμεταλλεύονται την εξουσία τους, για να αποκομίσουν προσωπικά οφέλη, γεγονός που προκαλεί οργή, αγανάκτηση και απογοήτευση. (159 λέξεις)